

29.9.2006

Dnro 2743/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Anu Rita

VANGILLE KURINPITOASIASSA ANNETTAVA PÄÄTÖS

1

KANTELU

Kantelija arvosteli apulaisoikeusasiamiehelle - - - osoittamassaan kirjeessä - -
-. Hän väitti lisäksi, että kirjallinen päätös kurinpitoasiassa annettiin eräälle
vangille vasta valitusajan umpeuduttua.

- - -

3

RATKAISU

- - -

3.2

Kurinpitopäätöksen antaminen

Kantelija väitti, että eräässä kurinpitoasiassa Kylmäkosken vankilan johtaja lupasi järjestää päätöksen vangille vasta 11.10.2004, vaikka valitusaika umpeutui jo 8.10.2004. Kantelija ihmetteli asiaa ja katsoi, että vanki tarvitsee päätöstä, josta aikoo valittaa. Kantelija ei nimennyt, kenestä vangista oli kyse.

Kylmäkosken vankilan selvitys oli seuraava:

"Kantelijan mainitsema vanki on todennäköisesti --- (poisto tässä, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettu laki 24 § 1 mom 28 kohta), jolle vankilan johtaja määräsi kurinpitorangeistuksen 1.10.2004 (2 vrk yksinäishuonetta) huumausaineen käyttörikoksesta vankilassa. Käsittelyn jälkeen vangille annettiin valitusosoitus ja ilmoitettiin muutoksenhaun viimeinen päivämäärä eli 8.10.2004. Vanki valitti päätöksestä perjantaina 8.10.2004 hieman ennen virka-ajan päättymistä Näin ollen kantelijan väittämä päätöksen tekoajasta on virheellinen eli päätös tehtiin 1.10.2004 eikä 11.10.2004."

Vankilan selvitys ei vastaa siihen kantelijan väittämään, ettei vanki saanut itselleen päätöstä kirjallisena ennen valitusajan päättymistä. Käräjäoikeudesta saaduista asiakirjoista käy ilmi, että vanki, jota Kylmäkosken vankila arveli kantelijan tarkoittavan, on 7.10.2004 päivämällään, johtajalle osoittamallaan asiointilomakkeella todennut seuraavaa: "Haluaisin päätöksen 1.10.2004 saamastani sanktiosta, koska haluan asiasta valittaa." Samaan lomakkeeseen on tehty merkintä "valitus otettu vastaan 8.10.2004". Asiakirjoista käy ilmi

myös, että vanki täytti toisen, 8.10.2004 päivätyin asiointilomakkeen, jossa hän edelleen kertoi haluavansa valittaa ja selvitti, miksi pitää kurinpitorangeistusta perusteettomana.

Asiassa jää epäselväksi, milloin kyseinen vanki sai päätöksen kirjallisena. Vankilan tapahtuma-aikaisen vartiopäällikön kertoman mukaan ainakin kantelussa tarkoitettuna ajankohtana vangit olivat aina läsnä kurinpitokäsittelyssä, ja kuuluivat siten itse päätöksen sisällön. Päätös laadittiin tuolloin käsin kirjoitettuna, ja kirjoitettiin myöhemmin puhtaaksi. Vanki sai päätöksen kirjallisena puhtaaksikirjoittamisen jälkeen, jos hän sitä pyysi, ja myös ilmoitettuaan haluavansa valittaa päätöksestä.

Rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain (RTL) 7 luvun mukaan vangilla on oikeus hakea muutosta päätökseen, jolla vangille on määrätty kurinpitorangeistus (1 § 1 mom). Muutosta haetaan valittamalla käräjäoikeuteen (2 §). Valitus on tehtävä kirjallisesti viikon kuluessa siitä, kun päätös valitusosoituksineen on annettu vangille tiedoksi. Valituskirjelmä toimitetaan rangaistuslaitoksen johtajalle (3 §). Kun tehdään 1 §:n 1 momentin mukainen päätös, vangille on samalla annettava kirjallinen valitusosoitus, jossa on mainittava muutoksenhakutuomioistuimien ja määräpäivä valituksen jättämiselle sekä selostettava, mitä valitusta tehtäessä on noudatettava (6 § 1 mom). Rangaistuslaitoksen johtajan tulee huolehtia siitä, että vangilla on mahdollisuus laatia valituskirjelmä ja että hän voi osallistua valituksen käsittelyyn tuomioistuimessa (6 § 2 mom).

Hallintolain 43 §:ssä säädetään seuraavaa: Hallintopäätös on annettava kirjallisesti. Päätös voidaan antaa suullisesti, jos se on välttämätöntä asian kiireellisyyden vuoksi. Suullinen päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena oikaisuohjeineen tai valitusosoituksineen. Määräaika oikaisuun tai muutoksenhakuun alkaa kirjallisen päätöksen tiedoksisaannista siten kuin siitä erikseen säädetään.

Hallintolain 5 §:n mukaan muussa laissa olevia, hallintolaista laista poikkeavia säännöksiä sovelletaan hallintolain asemesta.

Omana kannanottonani ilmoitan seuraavan:

RTL:n 7 luvun 3 §:n mukaan viikon valitusaika alkaa siitä, kun päätös muutoksenhakuosoituksineen on annettu vangille tiedoksi. RTL:n 7 luvun 6 § edellyttää muutoksenhakuosoituksen olevan kirjallinen. Laissa ei oteta kantaa siihen, millaisessa muodossa kurinpitopäätös on annettava. Toisaalta laissa edellytetään huolehdittavan siitä, että vangilla on mahdollisuus laatia valituskirjelmä.

Katson, että hallintolaki tulee sovellettavaksi annettavan päätöksen muodon osalta. Hallintolain 43 § edellyttää, että hallintopäätös annetaan kirjallisesti. Mielestäni päätös kurinpitorangeistuksen määräämisestä ei ole luonteeltaan sellainen hallintolain tarkoittama kiireellinen asia, jossa päätöksen antaminen suullisesti voi tulla kyseeseen. Sinänsä pidän tarkoituksenmukaisena, että vangin ollessa kurinpitokäsittelyssä läsnä päätös selostetaan hänelle siellä myös suullisesti, mutta tätä ei yksistään voida pitää riittävänä.

Hallintolain lisäksi viime kädessä perustuslain 21 §:ssä taattu oikeusturva edellyttää, että kurinpitopäätös tulee antaa vangille kirjallisena. Se, että vanki on saanut kuulla suullisesti esitetyn päätöksen, ei nähdäkseni riittävästi mahdollista valituksen tekemisen harkitsemista ja valituksen laatimista. Vangin mahdollisuus laatia perusteltu valitus edellyttää, että hänellä on käytettävissään ainakin kirjallinen kurinpitopäätös ja, halutessaan myös ratkaisuun vaikuttanut aineisto (josta tässä kantelussa ei kuitenkaan ole kyse), jolloin hän voi tarkastaa ja käyttää apunaan päätökseen (ja päätöksen perusteena olleeseen asiakirja-aineistoon) sisältyviä seikkoja.

Korostan vielä, että päätös tulee pyytämättä antaa kirjallisena. Kylmäkosken vankilan menettelystä on saattanut seurata, että vanki saa kirjallisen päätöksen vasta valitusajan lopussa, tai jopa sen päätyttyä.

Saatan nämä käsitykseni Kylmäkosken vankilan johtajan tietoon. Saatan käsitykseni myös Rikosseuraamusviraston tietoon.

- - -

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esitetyt käsitykset menettelystä kurinpitopäätöstä annettaessa Kylmäkosken vankilan johtajan tietoon.

- - -

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Kylmäkosken vankilan johtajalle - - -. Lähetän jäljennöksen päätöksesi myös Rikosseuraamusvirastolle kohdassa 3.2 lausumani vuoksi tiedoksi.